

Den 7. marts 2023
J.nr. 2023-1826
MIM 18-23

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag til EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV om ændring af direktiv 2012/19/EU om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE-direktivet)

Kommissionens dokumentnummer (KOM (2023/63))

Resumé

Forslaget til en målrettet ændring af direktiv 2012/19/EU om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE-direktivet) har baggrund i en dom afsagt af EU-domstolen den 25. januar 2022. Dommen fastslår, at direktivets bestemmelse om udvidet producentansvar for erhvervsaffald er ugyldig for så vidt angår fotovoltariske paneler (solceller), der er bragt i omsætning i perioden mellem den 13. august 2005 og den 13. august 2012. Ifølge dommen er bestemmelsen udtryk for regulering med tilbagevirkende kraft, hvorfor den strider mod retssikkerhedsprincippet. Dommen har vidererækkende konsekvenser end fotovoltariske paneler fra erhverv, da direktivet også indeholder en tilsvarende bestemmelse om udvidet producentansvar for husholdningsaffald fra elektriske og elektroniske produkter, samt et mærkningskrav. Forslaget har derfor til sigte at opfylde dommen og dens vidererækkende konsekvenser for direktivets bestemmelser. Forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU eller have nævneværdige økonomiske konsekvenser. Danmark kan støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2023/63) den 7. februar 2023 fremsendt forslag til EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV om ændring af direktiv 2012/19/EU om affald af elektrisk og elektronisk udstyr. Forslaget er oversendt til Rådet den 7. februar 2023 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Formål og indhold

EU-domstolen har ved dom den 25. januar 2022 i en præjudiciel sag¹ om fortolkning af bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE-direktivet), erklæret, at direktivets artikel 13, stk. 1, om udvidet producentansvar for erhvervsaffald, er ugyldig for så vidt angår fotovoltaiske paneler, der er bragt i omsætning i perioden mellem den 13. august 2005 og den 13. august 2012.

Producenter af fotovoltaiske paneler kan således ikke i medfør af direktivets artikel 13, stk. 1, blive pålagt at finansiere omkostningerne ved indsamling, behandling, nyttiggørelse og miljørigtig bortskaffelse af de fotovoltaiske paneler, som de har bragt i omsætning i perioden mellem den 13. august 2005 og den 13. august 2012, når de fotovoltaiske paneler bliver til erhvervsaffald.

Domstolen begrundet sin afgørelse med, at en sådan anvendelse af artikel 13, stk. 1, vil være udtryk for regulering med tilbagevirkende kraft, som indebærer en tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet.

Hovedformålet med Kommissionens forslag er at sikre overensstemmelse med EU-Domstolens dom og dermed præcisere, fra hvilket tidspunkt producenterne af forskelligt elektrisk og elektronisk udstyr til både private husholdninger og andre brugere end private husholdninger skal sørge for finansiering af håndteringen af affald fra deres produkter.

Forslaget har til formål at ændre artikel 12, stk. 1, 3 og 4, artikel 13, stk. 1, og artikel 15, stk. 2, i WEEE-direktivet som konsekvens af dommen afsagt af Den Europæiske Unions Domstol i sag C-181/20. Disse bestemmelser vedrører princippet om udvidet producentansvar, som er et centralt princip i WEEE-direktivet, der allerede blev nedfældet i det første direktiv 2002/96/EF, og som gennemfører forurenere betaler-princippet, som nedfældet i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Princippet om udvidet producentansvar er nærmere beskrevet i direktiv 2008/98/EF om affald (affaldsrammedirektivet). Med forslaget bevares den fulde virkning af bestemmelserne om udvidet producentansvar. I lyset af Domstolens dom skal princippet om ikketilbagevirkende kraft og de økonomiske aktørers dermed forbundne interesser imidlertid respekteres, for så vidt angår det tidsrum, hvor WEEE-direktivet endnu ikke fandt anvendelse på fotovoltaiske paneler og andre produkter, der først efterfølgende er blevet omfattet af dets anvendelsesområde. Ændringerne skal således præcisere tidspunktet, hvorfra finansieringsforpligtelsen for producenterne af fotovoltaiske produkter og af andre nye produkter (som følge af 2012-direktivets åbne anvendelsesområde gældende fra 2018) finder anvendelse. Det foreslås endvidere at ændre direktivets artikel 15, stk. 2, der henviser til mærkningsforpligtelse af elektronisk og elektrisk udstyr ud fra samme ræsonnement.

Forslaget har endeligt til formål at ændre artikel 14, stk. 4, for at ajourføre henvisningen til den europæiske standard EN 50419 ved at erstatte henvisningen til standarden, der blev vedtaget af Cenelec i marts 2006, med den reviderede udgave af denne standard, som blev vedtaget i 2022, og ajourføre henvisningerne i standarden til WEEE-direktivet (EN 50419:2022).

De foreslåede målrettede ændringer vedrører ikke andre politiske bestemmelser på WEEE-området.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Nærhedsprincippet

Kommisionen anfører i forslaget, at det fremgår af betragtning 36 i WEEE-direktivet 2012/19/EU, at formålet med direktivet ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af problemets omfang bedre gennemføres på EU-plan. Unionen kan derfor træffe

¹ Domstolens dom af 25. januar 2022 i den præjudicielle sag C-181/20 mellem Vysocina Wind og Den Tjekkiske Republik, link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:62020CJ0181&qid=1648458020723&from=DA>.

foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union.

Kommisionen anfører dertil, at idet den målrettede ændring har til formål at ændre allerede eksisterende bestemmelser i direktivet i overensstemmelse med Domstolens dom, respekteres nærhedsprincippet og merværdien ved handling på EU-plan, således som det oprindeligt var hensigten ved vedtagelsen af direktivet.

Regeringen er enig i Kommissionens betragtninger, herunder at der er en klar merværdi ved at fastsætte fælles krav på EU-plan med henblik på at opnå formålet med direktivet. Da formålet med forslaget er at revidere eksisterende EU-lovgivning, vurderes dette bedst at kunne indfries på EU-niveau, hvorfor forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

WEEE-direktivet er implementeret i dansk ret i Miljøbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelse nr. 5 af 3. januar 2023) samt i Elektronikaffaldsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1566 af 19. december 2022 om at bringe elektrisk og elektronisk udstyr i omsætning samt håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE-bekendtgørelsen)).

Den finansieringsforpligtelse, der knytter sig til producenternes udvidede producentansvar for elektriske og elektroniske produkter, der bliver til enten husholdnings- eller erhvervsaffald, følger direkte af miljøbeskyttelseslovens § 9 j, stk. 1, og af §§ 23 og 37 i WEEE-bekendtgørelsen.

Det første WEEE-direktiv fra 2002 var et minimumsdirektiv efter EF-traktatens artikel 175 (det gældende 2012-direktiv efter TEUF artikel 192), og produktlisterne i direktivernes bilag var (er) således ikke udtømmende. I den danske WEEE-bekendtgørelse frem til 2014 fremgår det ikke klart af ordlyden, om fotovoltaiske paneler var omfattet af anvendelsesområdet. Fotovoltaiske paneler blev dog i praksis fra starten af producentansvarets indførelse betragtet som omfattet af definitionen af 'elektrisk og elektronisk udstyr', da de er beregnet til at frembringe strøm. De danske myndigheder har administreret herefter. Fra 2014-bekendtgørelsen har fotovoltaiske paneler entydigt været omfattet af anvendelsesområdet i bekendtgørelsen. Den danske implementering af WEEE-direktivet og administration af anvendelsesområdet for det udvidede producentansvar betyder således, at der ikke har været indført en finansieringsforpligtelse for producenter af fotovoltaiske paneler med tilbagevirkende kraft i Danmark i 2014, da forpligtelsen allerede forelå på grundlag af den daværende fortolkning af reglerne.

Producenternes mærkningsforpligtelse følger af WEEE-bekendtgørelsens § 54 og bilag 5 (den europæiske standard).

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning.

En vedtagelse af forslaget vil medføre både lov- og bekendtgørelsesændring af de ovenfor nævnte bestemmelser.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget vurderes ikke at medføre nævneværdige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Forslaget har været i høring i Miljøspecialudvalget, og der er ikke indkommet kommentarer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaternes eksperter blev orienteret om konsekvenserne af Domstolens dom i sag C-181/20 og på et møde i ekspertgruppen den 7. april 2022 om gennemførelsen af direktiv 2012/19/EU om WEEE, hvor Kommissionen fremlagde hovedelementerne i den målrettede ændring og anmodede om feedback. Der blev ikke gjort indsigelse mod de foreslåede ændringer, og der blev heller ikke fremsat specifikke bemærkninger.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag til ændring af WEEE-direktivet velkomment, idet Danmark finder det vigtigt at sikre, at der er overensstemmelse mellem direktivet og EU-Domstolens dom samt dennes vidererækkende konsekvenser.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.